

P313/16

NUMĂ-
RUL = 2

MĂRGĂRITARE

PUBLICAȚIUNE ILUSTRATĂ PENTRU
RĂSPÂNDIREA OPERELOR SCRITORILOR ROMÂNI

ION CREANGĂ

G. FILIP
EDITOR

Inv. P. 1147 - 1955

PREȚUL: Lei 5.-

POVESTEA LUI STAN PĂȚITUL DE ION CREANGĂ

DESENURI-A MURNU

(Urmarea din Nr. 1 și sfârșitul).

'apoi ai la știință, bade,
că și d-ta ai cântec:

Ipate, care dă oca pe
spate
Și face cu mâna, să-i
mai aducă una.

— Dar știi că m'ai
plesnit în pălărie, măi Chirică? Al dracului băiet!
Parcă ești cel depe comoară, măi, de știi toate
cele. De trup ești mărunțel, nu-i vorbă, dar la fire
ești mare. Ia să te vedem, dacă mi-i găci tu ci-
militura aceasta:

« Lată — peste lată; peste lată, — îmbujorată; peste
îmbujorată — crăcănătă; peste crăcăneală — măciulie;
peste măciulie — limpezeală; peste limpezeală — găl-
beneală și peste gălbeneală — huduleț. »

Chirică atunci începe a zâmbi și zice:

— De-oiu găci mi-i da și mie o hrincă din-
tr'însa.

— D'apoi știu eu ce crezi tu că-i aceea? Gă-
cește întâi, să vedem.

— Ce să fie, zise Chirică; Ia, fața casei, vatra,
focul, pirostiile, ciauul, apa dintr'însul, făina și
culeșerul sau melesteul.

— Bun, măi Chirică, ia acum văd și eu că nu
ești prost. Hai! cât să-ți dau pe an, ca să te toc-
mești cu mine?

— Apoi eu... nu mă tocmesc cu anul.

— Dar cum te tocmești tu?

— Eu mă tocmesc pe trei ani odată, pentrucă
nu-s deprins a umblă cu croșna în spate, din
stăpân în stăpân, și vreau să cunosc ceva, când
voiu eși dela d-ta.

— Despre mine, cu atâta mai bine, măi Chirică.
Și ce mi-i cere tu pentru trei ani?

— Ce să-ți cer? Ia să-mi dai de mâncare și
de purtat cât mi-a trebui, iar când mi s'or împlini
anii, să am a lua din casa d-tale ce voiu vrea eu.

— Ce fel de vorbă-i asta? Poate că tu îi bă-
râni atunci să-mi iei sufletul din mine, ori mai știu
eu ce dracul ți-a veni în cap să ceri?

— Ba nu, bade Ipate, n'aibi grije, nu ți-oiu
mai cere vre-un lucru mare până pe-acolo. Ș'apoi
ce ți-oiu lua eu din casă, nu-ți face trebuință d-tale.

— Apoi, na, zise Ipate. Măsură-i vorba cu îm-
blăciul. Balan să-ți alegă din gură ce spui, dacă
nu vorbești deslușit. Cluj

— Apoi dă, bade Ipate, unde-i vorbă nu-i mânie;
mai bine să te tocmești întâi, decât pe urmă.

— Apoi ia asta-ți spun și eu, măi, ciotul dracului:
dezleagă odată calul dela gard, să știu eu, atunci
— de-oiu ajunge cu sănătate — ce-i al tău și ce-i
al meu.

— Ia lasă, bade Ipate, lasă, nu te mai pune și
d-ta atâta pentru te miri ce și mai nimica, că doar
n'are să fie un cap de țară.

— Măi Chirică, știi una? rămâi la mine că ne-om
împacă noi atunci. Te văd că ești un băiet isteț
și mai știi păcatul? poate și harnic; sameni a fi
știind de unde să iei lucrul și unde să-l pui.

— Despre aceasta n'aibi grijă, bade, zise Chirică.
Nu căută că-s mic, dar treburile care ți le-oiu face
eu, nu le-a face altul, măcar să fie cu stea în frunte.

— Mai știi? Bine-ar fi, măi Chirică, dac'ar fi
toate cu lapte câte le spui. Dar tu curat că ai dat
peste un stăpân, ca pâinea cea bună; numai să
avem vorbă dinnainte, să nu fii rău la gură; c'apoi
mi-i să nu mă scoți din sărite și să mă faci — câte
odată — să-mi ies din răbuș afară.

— Nici despre asta nu mă tem că-i bănuî, bade
Ipate.

— Vrea să zică ne-am înțeles. De-acum vină de-i mănca și tu ceva. Iacă niște bulghine cu mujdeiu și cu mămăligă. Hai! dă-le colb ș'apoi te-apucă de treabă.

Băietul se pune ciobănește, într'un genunchiu, îmbucă repede ce îmbucă ș'apoi se duce după trebi.

Și așa era Chirică de liniștit și de harnic la trebile lui, că parcă era de-acolo, de când l-a făcut mă-sa; și Ipate se îndemna cu dânsul, uitase acum de urît, și huzurea de bine; și din ziua în care s'a tocmît Chirică la Ipate norocul îi curgea gârlă din toate părțile și nu mai știa ce are la casa lui.

Ce garduri streșinite cu spini, de mai nici vântul nu putea răzbate printre ele! Ce șuri și ocoale pentru boi și vaci; perdea pentru oi, poieți pentru păseri, cotețe pentru porci, sâsâiac pentru popușoi, hambare pentru grâu și câte alte lucruri de gospodărie făcute din mâna lui Chirică, cât ai bate din palme! Să nu spun minciuni, dar Ipate se îmbogățise însuțit și înmiit, de când a venit Chirică în slujbă la dânsul. Acum văzuse Ipate, ce poate Chirică și-i era drag ca ochii din cap.

Trecuse vr'o doi ani la mijloc, și în una din zile, Chirică zise stăpânului său:

— Stăpâne, să nu bănuiești, da'am să zic și eu o vorbă; de ce nu te însori? Ca mâne, poimâne te-i trezi că ai îmbătrânit și nu-ți rămâne nici un urmaș. După viață, este și moarte. De unde știi ce se întâmplă, ferească Dumnezeu! și atunci, cui rămâne atâta avere?

— Ce vorbești tu, măi Chirică? Dacă nu m'am însurat eu, când am fost de însurat, apoi la vremea asta ți-ai găsit să mă însor? Pe semne vrei să-și facă dracul râs de mine... Nu vezi că a trecut soarele de ameazi; sânt mai mult bătrân decât tânăr.

— Da ia lasă-mă la pârdaľnicul, stăpâne, că-i spăriea oamenii cu vorbele d-tale. Nu te mai face așa de bătrân, că doar nu ți-i vremea trecută. Eu cred că tocmai acum ești bun de însurat; pentru că ai cu ce să ții nevasta și copiii. Slavă Domnului! mulți ar dori să aibă, cecece ai d-la.

— Dați-va înlături, cotarle!

— Ți-ai găsit, zise Ipate. Parcă ești nu știu cum. măi Chirică; vorbești și tu ia așa în dodii cât-odată. Am eu semănături? Am eu toate cele trebuincioase pentru casă? Tu crezi că numai așa se ține femeea... Vorba aceea: „Când se'nsoară nu-i de moară“.

— De asta te plângi, stăpâne?

— D'apoi de care alta, măi Chirică? Nu știi tu că gura înaintea de toate și apoi celelalte.

— Stăpâne, dacă-i numai atâta, apoi las' că te fac eu cu grâu, să ai de unde face pâne și colaci pentru nuntă, ba și pentru cumătrie, dacă vrei.

— De unde măi Chirică?

— Vezi d-ta, colo departe, niște lanuri frumoase de grâu, care dau în copt?

— Le văd.

Ipate cu un gând să se ducă... și cu zece nu. În sfârșit își ia el inima 'n dinți și se duce la curte să vadă ce are să fie; și cum ajunge, se înfățișează înaintea boierului și zice:

— Să nu vă supărați, cucoane! Nu cumva aveți trebuință de secerători?

— Ba încă mare nevoie am, om bun; parcă Dumnezeu te-a adus. Căci grâul e copt, nu mai poate suferi întârziere.

— Apoi, cucoane, mă prind eu să ți-l secer.

— Cum, singur?

— Asta-i treaba mea, cucoane. Eu mă prind să ți-l dau în girezi. Nu-i cuvânt gospodăresc?

— Cum văd, te bizuești în brațe multe.

— Multe, cucoane, puține, cuccane, câte-a dat Dumnezeu; numai treaba s'o fac.

— Apoi eu... nu mă tocesc cu anul...

— Du-te chiar acum la stăpânul moșiei, și spune-i că te prinzi să-i dai în girezi tot grâul cât îl are sămănat. Și dacă te-a întreba cât să-ți dea pentru această ostenicioasă treabă, spune-i că nu primești bani, ci numai atâta grâu, cu paie cu tot, cât ai putea duce d-ta în spate și cu un băiet al d-tale.

— Cum asta, măi Chirică? Parcă vorbești de pe ceea lume. Crezi tu că vom putea noi singuri seceră și strânge atâta amar de grâu, că doar sute și mii de brațe trebuie acolo, nu șagă. Ș'apoi numai pentru două sarcine de grâu? Ce nebun ai crede tu că ar fi acela?

— Stăpâne, ca să cunoști cine sunt eu și cât pot, ascultă-mă și du-te la boier de-i spune cum te-am învățat.

— Ș'apoi ce mi-i cere, așa cu hurta?

— Ce să cer, cucoane; ia când ți-oiu da grâul în girezi, să am voie a lua numai atâta grâu, cu paie cu tot, cât oi u putea duce în spate eu și c'un băetan al meu.

— Măi omule, vorbești înadins, ori vrei să șuguești?

— Ba ferească Dumnezeu, cucoane; vorbesc înadins.

Boerul a crezut că Ipate e nebun și voia să se mântuie de dânsul, zicând:

— Dacă-i așa, om bun, du-te mâni dimineață și te apucă de lucru; oi u vedea eu ce treabă-i face și ne-om împăca noi.

— Împăcarea cum ți-am spus, cucoane.

— Ei, du-te, du-te si las' să vedem!

Iară boerul a încereunit uitându-se la dânsul cum se ducea.

Iar Ipate, se prinde în joc lângă o fată,

Atunci Ipate se întoarce acasă și Chirică îl întreabă:

— Ei, stăpâne, cum a rămas cu boierul?

— Cum să rămâe, măi Chirică! Ia m'am prins hăt și bine să-i dau grâul în girezi, după cum ai zis. Dar m'a luat groaza, când am trecut pe lângă lan și l-am văzut cătu-i de mare. Asta-i o treabă foarte grea și mare lucru să fie, ca s'o putem noi scoate la capăt. Știu eu tare bine că boierul m'a luat de nebun, dar nici cu minte nu sunt, după cât văd eu acum. Dracul știe ce avem să facem!

— N'ai grije, stăpâne, că doar ești cu mine... zise Chirică.

— Ia mai bine să luăm cele trebuitoare și hai-dem acolo chiar în astă seară, ca mâine dimineață să ni se facă ziuă pe lan.

Și așa se iau ei amândoi și se duc. Și cum ajung acolo, cam pe înseratele, Ipate zice:

— Vezi tu, măi Chirică? asta nu-i șagă; mi se pare că noi avem să dăm peste dracul!

— Stăpâne, știi ce? Culcă-te și te odihnește și mâine dimineață vom vorbi amândoi.

Ipate, ca cel cu grija 'n spate, se frământă el cu mintea cât se mai frământă, și obosit fiind, se lăsă oleacă jos pe iarbă și adormi dus. Chirică atunci — el știe ce face și cum face — că într-o clipă adună toată drăcimea ș'o pune la lucru pe câmp. Unii secerau, alții legau snopi, alții făceau ciâi și sullau cu nările să se usuce, alți cărau, alții

durau girezi, — mă rog, ciaca dracului eră, ce să spun mai mult?

Când se trezește Ipate, în zori de ziuă, se sperie ce vede! Totul era mântuit; în locul grâului de pe câmp, vede acum o cireadă mare și două mai mici, așezate pe culmea dealului, iară pe Chirică nu-l vede nicăiri. Atunci lui Ipate i s'a suit tot părul în vârful capului de frică și a început a căuta pe Chirică în toate părțile. Și când colo, numai ce iață că-l văzu dormind pe vârful unei girezi, și atunci își mai vine puțin în fire. Feciorii boerești se sculară cu noaptea în cap, cum îi treaba lor și veniră pe lanuri să vadă ce mai este. Și când văzură ei una ca aceasta, îi cuprinse spaima și fuga la boer, de-l vestiră. Boerul atunci se scoală iute, se asvârle pe-un cal și ține numai o fugă, până pe lanuri; și când colo vede și el ceeace nu se mai văzuse și nu se mai auzise decând lumea și pământul!

— Ei, cucoane, am mântuit trebușoara, zise Ipate. Bine că ați apucat a veni și d-voastră ca să fiți de față când ne-om lua dreptul.

Atunci Chirică, nici una nici două, scoate o funie cu care era încins, leagă bine gireada cea mare, cum știe el, o ia în spate și pe ici țî-i drumul. Iară boerul mai văzând și aceasta, a încremenit cu mâinile în subsuori uitându-se la dânsul cum se ducea. Și crezând că deacum și Ipate are să iee cele două girezi mici, și-l calicește de tot, crăpa de necaz, dar n'avea încotro. Și neștiind ce să facă, zise lui Ipate cu binișorul:

— Om bun, na-ți bani în locul grâului ce mai ai a lua și lasă-mă în pace. N'am crezut că am a face cu dracul.

— Ferească Dumnezeu, cucoane; cruce de aur cu noi în casă! Departe de pe locurile aceste! Ba zău, am muncit de-a dat inima din noi...

— Ia lasă-mă încolo, măi omule; pe semne tu ai să mă înveți pe mine ce-i plugăria? Că doar nu samăn eu grâu de ieri, de-alaltăieri, să nu fi mai avut a face cu secerători. Și chiar de nu-i fi tu ucigă-l crucea, dar n'ați umblat cu lucru curat; însă ce am eu cu sufletul vostru? Voi aveți a da seamă. Primește bani, cum ți-am spus, și mai duceți-vă și la altă casă, că eu unul știu c'am pățit-o bună.

Ipate auzind aceasta, părerea lui de bine! ia banii cu cât se învoește și se duce și el după Chirică. Și când ajunsese acasă, Chirică treierase, vânturase, măcinase; însăfârșit pusese toate trebile la cale. Și Ipate când a mai văzut și asta, nu mai știa ce să zică; mai că-i venea a crede că și el are a face cu dracul.

— Măi Chirică, d'apoi știi că și boerul cătu-i

de boier, a pus-o de mămăligă. Iaca mi-a dat și bani de am adus acasă.

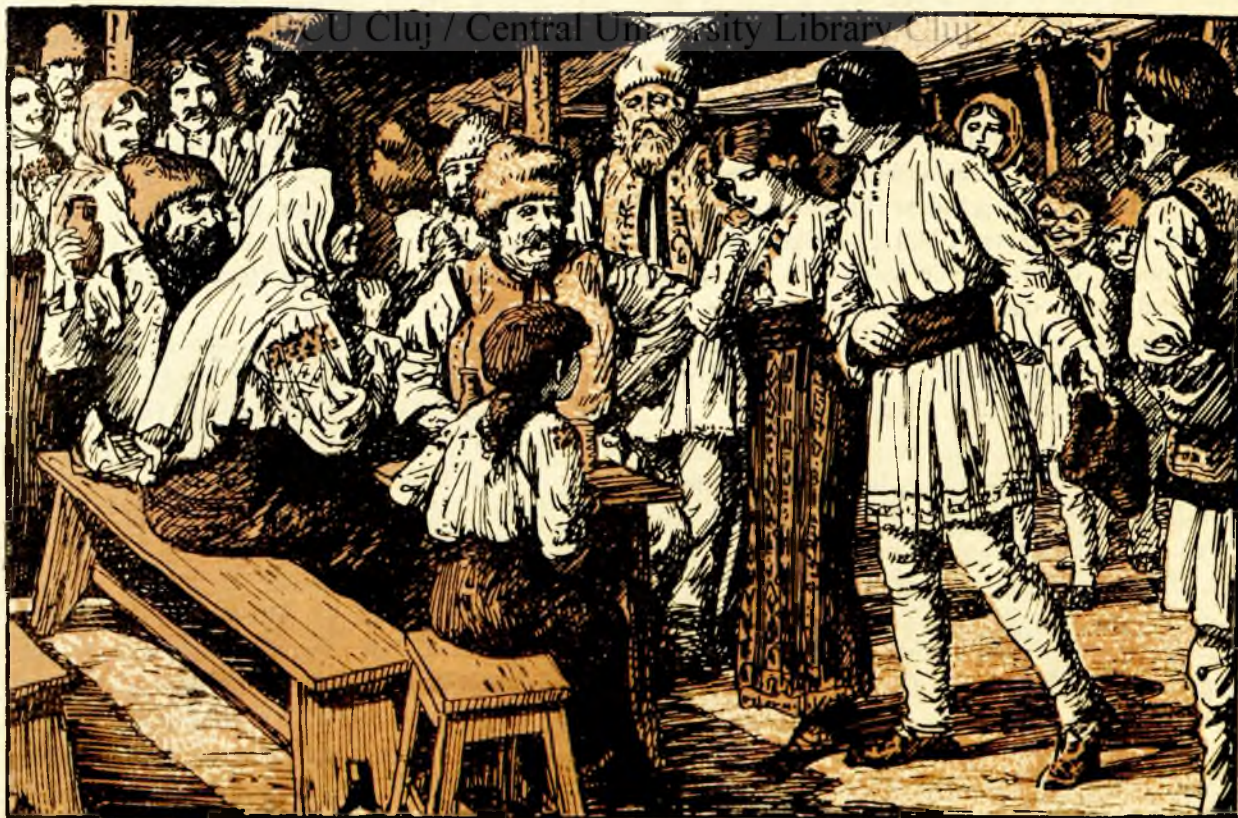
— Și aceștia-s buni, stăpâne; pune-i la chimeriu și faci molcom. Am știut eu dinnainte, că are să ne iasă și de cheltuială.

A doua zi după asta, Chirică zise lui Ipate:

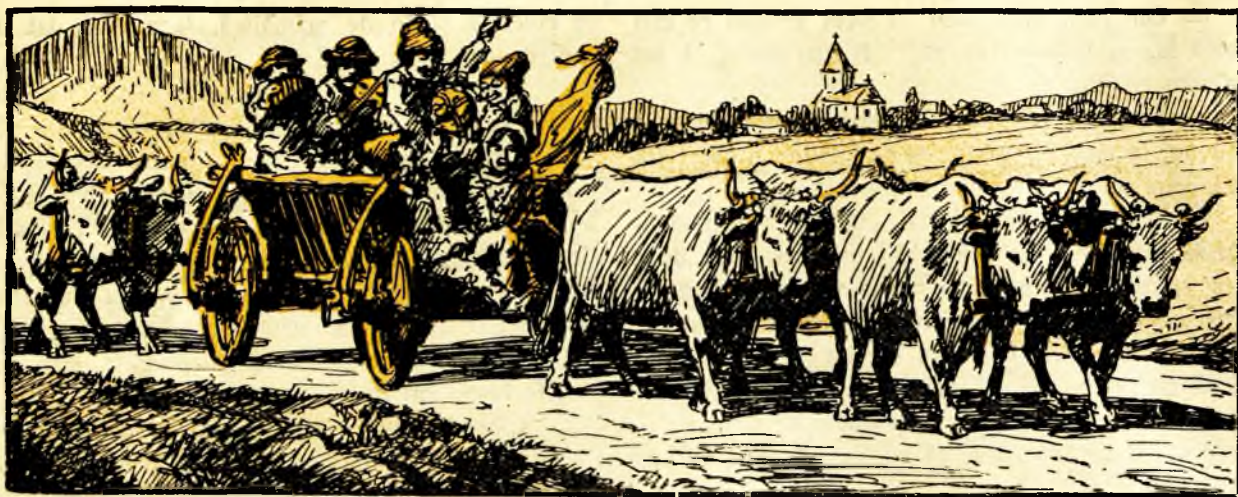
— Ei, stăpâne, de-acum cred că n'ai ce înai zice; ca mâne poimăine mi se împlinesc anii și rămâi fără de mine. Mai'nainte calea-valea: erai deprins a trăi singur, dar acum are să-ți cadă greu; mai ales că ți s'a îngreuiat și gospodăria. Hai, ce zici, te însori ori ba?

— Apoi dă, măi Chirică, știu eu ce să fac? Parcă tot m'aș însura; când aș da peste o parte bună, aș face și eu poate pasul acesta. Dar tare mă tem, nu cumva să-mi ieu pe dracul după cap, să-l aduc cu lăutari în casă și pe urmă să nu-l pot scoate nici cu o mie de popi; c'apoi atunci lehamite și de însurat și de avere și de tot!

— De asta ți-i acuma în grijă, stăpâne? Dacă rămas treaba până la atâta, apoi las' pe mine că te-oiu face eu să iei un drăguț de femee, care nu se mai află! Căci eu șed călare în inima lor și,

Ipate se și duce la tată-său și la mă-sa de o cere...

Nunta se face și Ipate își ia femeea și o duce acasă.

nu că mă laud, dar știu toate mărunțiile dintr'însele. Despre asta nu mi-e rușine; pot să-ți aleg una și noaptea pe 'ntuneric. Pentru altul n'aș face-o, să știu că mi-ar da lumea de pe lume, dar pe d-ta vreau numai decât să te văd om ca toți oamenii în rând cu lumea. Nu vezi că cei mai mulți de teapa d-tale se țin cu nasul pe sus, numai din pricina asta. Ca și cum parcă d-ta n'ai fi vrednic să ții o femeie!

— Măi Chirică, tare mai ești și tu nu știu cum; scoți omul din minți cu vorbele tale. Bun staroste mi-am găsit. Nu știu cine te-a îndreptat la casa mea, că știu că ești berechet bun. Ș'apoi mult stau eu câteodată și mă gândesc în mintea mea, de unde ai tu atâta putere. Mai că-mi vine să zic și eu ca boerul cela: nu știu nălucă să fii, om să fii, dracul să fii, dar nici lucru curat nu ești. Numai fii ce-i fi, asta nu mă privește; mie unuia știu că mi-ai priit bine, n'am ce zice! Ei, ia spune, cum zici tu că mi-i alege femeie?

— Ia, în Duminica viitoare, stăpâne, să mergem în sat la horă. Eu oi sta de-oparte cu băeții; iar d-ta să te prinzi în joc lâng'o fată, care ți-a plăcea. Eu atunci mi-oiu tărîi piciorul pe lângă d-ta, oiu ochi-o bine și apoi ți-oiu spune eu, ce zace într'însa.

— Da știi c'ai chitit-o bine, măi Chirică? Tot cu draci ești tu, bine zic eu.

— Apoi dă, stăpâne, în ziua de azi dacă nu-i fi și cu draci oleacă, apoi cică te fură sfinții, și iar nu-i bine.

În sfârșit ce spun ei, ce nu mai spun, cum vine Dumineca, Ipate și cu Chirică se ieu și se duc la

horă în sat. Chirică, cum îi treaba băeților, se acățara pe cele garduri și se hlizea cu ceilalți băeți.

Iar Ipate, de cuvânt; se prinde în joc lângă o fată, care chitește că i-ar cam veni la socoteală; începe el a o măsura cu ochii de sus până jos și de jos până sus și cum se învătea în horă, ba o strângea pe față de mână, ba o călca pe picior, ba... cum e treaba flăcăilor. Și tropai, tropai! ropai, ropai! i se aprind lui Ipate al nostru călcăiele. Chirică era și el pe-acolo și cum se lasă Ipate din joc, spiritul dracului îi zice:

— Ei, stăpâne, parcă te-ai cam aburit la față, nu știu cum! ce zici, așa-i că-ți vine la socoteală?

— Apoi dă, nu știu cum să mai zic și eu: pe-semne păcatele mi te-au scos 'nainte, măi Chirică. Eu gândesc s'o pornesc pe treabă; fata-i hazulie și m'a fărâmat de-acum.

— Ba nu, stăpâne, dacă-i vrea să mă asculte, eu te sfătuesc, să n'o iei pe asta. Și focu-i hazuliu, dar tare rău te pârjolește câte-odată. Fetișoara asta o vezi d-ta cât e de scumpă la răs? Parcă ți-ar veni a crede că-i de cele cu cruce 'n sân, dar ia una de aceste a înălbit odată numai într'o singură noapte pe moșu-meu la fântână.

— Cum asta, măi Chirică?

— Da, ia! nu mai ști și d-ta cum, stăpâne.

— Ian auzi-l, mai degrabă i-ai putea strâmba fălcile, decât vorba. Măi Chirică, eu gândesc că s'a da după mine și s'a face și ea bună.

— Î.. hi! da, cum nu? Eu însă îți spun priete-nește, că fetișoara asta, are trei coaste de drac într'însa; și chiar și cea mai bună dintre femei încă tot mai are una. Să te mai lași, stăpâne, pân'om

da măcar peste una de acelea, ș'apoi ți-oiu mai spune eu ce este de făcut.

— Apoi dă, măi Chirică, tu m'ai tot cihăit de cap până acum, să mă însor, să mă însor, de mi-ai aprins pofta de însurat, și apoi acum tot tu o șurubești și-o întorci, cum îți vine ție la socoteală.

— Stăpâne, știi că nu-ți voesc răul; ascultă-mă că n'ai să greșești.

Ipate auzind așa, se dă după Chirică și se întoarnă ei sara acasă, tot cum s'au dus. Inșă cum ajunge acasă, parcă nu era acela; muncea el, nu muncea, dar știu că se frământă cu gândurile și de abia aștepta să vie Duminica viitoare.

Duminica vine și ei iară se duc la horă în alt sat. Chirică, după obiceiul său, se ia cu băeții, iară Ipate se prinde în joc lângă o fată, care o chitește el; joacă, cât joacă și lângă aceea și intră în vorbă cu dânsa; fata bună mehenghe, îi întoarce capul și Ipate vede că nu-i de lepădat. Dar Chirică era și el pe-acole, și cum se lasă Ipate din joc, îi zice:

— Ei, stăpâne, cum văd eu, nici de asta nu te-ai da în lături; așa-i că ți-a căzut tronc la inimă?

— Mai așa, măi Chirică.

— Apoi îți spun eu, stăpâne, că nici asta nu-i de noi. O vezi cât e de pășină, dar și asta are două coaste de drac într'însa. Să te mai lași, stăpâne, cum ți-am spus eu.

— Apoi dă, măi Chirică, în ziua de azi, nu știu zău care-a mai fi cu crucea 'n sân, cum cauți tu. Eu gândesc că tot om alege, om alege, pân'om culege.

— Ba nu, stăpâne, lasă pe mine, că știu eu ce fac. Ipate iar se lasă, după cum zise Chirică, și se

întoarnă ei seara acasă, tot cum s'au dus. Dar Ipate acum nici de treabă nu-și mai căuta, nici mâncarea nu se mai prindea de dânsul, nici somnul nu-l fura, era cum e mai rău; dă, ce să-i zici? dăduse și el în părăpăra însuratului. Ș'apoi știți că este-o vorbă: când îi omul în doi peri, să te ferești de dânsul, c'atunci e cum îi mai rău. Vorba ceea: „Arde focu 'n paie ude“. Așa și Ipate, tot sughița, tot ofta din greu și de abia aștepta să vie Duminica. Duminica iar vine și ei acum se ieu și se duc la joc în alt sat. Și cum ajung acolo, Ipate se și prinde în joc lângă un puișor de fată, căreia îi jucau ochii în cap ca la o șerpoaică. Se învățase și el șiretul, a le alege așa pe deasupra, dar numai Chirică băietul știa ce zace în inima lor și cât le poate calul: că ce-i mai greu de ales decât omul? Dar Chirică era și el pe acolo. Și ce-a făcut el, ce-a, dres, că fetei și lui Ipate au început a le sfării inima unul după altul. Boldul Satanei se vede că-i înghimpase. Și cum se lasă Ipate din joc, Chirică îl trage deoparte și-l întreabă:

— Ei, stăpâne, cum ți se pare?

— Cum să mi se pară, măi Chirică? Ia parcă-mi vine s'o sorb cu ochii, de dragă ce-mi e; dacă n'a mai fi asta, apoi nu mă mai însor niciodată, că destul mi-am turburat mințile pân'acum.

Asta-i bună, stăpâne, zise Chirică. Nu-i vorbă, că tot are și ea o coastă de drac; dar trăind și nemurind, i-om scoate-o noi și pe aceea.

Atunci, bucuria lui Ipate! Incepe a se ține de fată ca scaiul de oaie. Și unde nu ți-o înșfacă pe sus și se ieu ei ba din tâlcuri, ba din cimilituri, ba din păcălit, ba din una, ba din alta și de co-

Socrusău atunci ia nevasta lui Ipate cu copil eu tot și se duce.

Atunci Ipate le dă de băut până le ametește.

lea până colea, și-au plăcut unul altuia. Și Ipate ne mai având răbdare se și duce la tată-său și la mă-sa de o cere. Vorba ceea :

Vin' la mama de mă cere :
De m'a da, de nu m'a da,
Peste noapte mi-i fura.

Părinții fetei când aud asta, au de bucurie că le-a picat un om așa de bun și o dau cu mânci largi. Peste câteva zile nunta se face și Ipate își ia femeea cu zestre cu tot, o duce acasă la dânsul și pace bună! Și așa trăiau ei de bine și se iubeau unul pe altul, ca niște hulubași. Și Ipate, fiind foarte mulțămît de asta, zise într'o zi :

— Doamne, măi Chirică, bun suflet de femeie mai am! Bine mi-am ales-o.

— Bună, stăpâne, nu-i cuvânt, dar știi că este o vorbă: când nu gândești, atunci te trântește, las' să vedem. Ia adu-ți aminte, ce ți-am spus odată, că și asta, cât îi de bună și blajină, tot are o coastă de drac într'însa, care trebuie scoasă numai decât, dacă ți-i voia să ai femeie cum trebuie și s'o duci cu dânsa până la adânci bătrânețe.

— Apoi dă, nu știu cine ți-a mai putea intra

și ție în voie, măi Chirică. Câte știi tu, numai dracul cred că poate să-ți dee de fund.

Dar nu se împlinește bine anul și femeea lui Ipate face un băiet. La vre-o două-trei luni după asta, Ipate se trezește într'o zi cu socru-său, că vine și-l chiamă la nunta unui frate al femeii sale. Chirică, simțind toate, cum îi dracul, trage pe stăpânul său la oparte și-i zice :

— Stăpâne, lasă să se ducă numai nevasta d-tale cu copilul, iar d-ta spune că de-i avea vreme să te duci mai pe urmă, bine-de-bine, iar de nu, să te ierte. Și după asta, ți-oiu mai spune eu ce-i de făcut. Ipate deprins a asculta pe Chirică, zice socrului său :

— Tată, eu n'oiu putea merge, că după cum vezi am tare multe trebi pe capul meu și numai cu un argățel ce-l am, de abia le pot dovedi. Nevasta mea însă poate să meargă și de m'a ierta vremea să pot veni și eu mai pe urmă, bine-de-bine, iară de nu, te rog să mă ierți!

Socru-său atunci ne mai având ce zice, ia pe nevasta lui Ipate cu copil cu tot și se cam mai duce. În ziua de Uncrop, Chirică zice lui Ipate :

— Stăpâne, ia acum a venit vremea ca să scoa-

tem coasta cea de drac din femeea d-tale. Hai, încalecă iute pe cal și te du la nuntă, dar să știi dela mine, ce ai să faci când vei ajunge acolo: alătura cu casa socru-tău este o căsuță tupilată, în care șede un tâlpoi de babă, meșteșugoașă la trebile sale, cum îi sfredelul dracului. Du-te de trage în gazdă la dânsa și fă-te că ești un drumeț străin. Pune-te apoi pe lângă ea luntre și punte, juruește-i ceriul și pământul, ca să-ți smomească pe nevasta d-tale și să ți-o aducă acolo. Și atunci să vezi, ce pot babele și cât îi de credincioasă femeea.

— Să... ra! măi Chirică, ce spui tu? Parcă despre asta mi-aș pune capul la mijloc.

— Ba nu fii așa de darnic, stăpâne. Mai bine cruță-ți capul, că poate ți-a mai trebui.

— Dar oare nu m'or cunoaște, măi Chirică?

— N'aibi grijă, stăpâne, poți să te duci și pe la nuntă, că am făcut ce știu eu și nimeni n'are să te cunoască.

Ipate, voind să se încredințeze și despre asta, ascultă pe Chirică și se duce; și cum ajunge în sat, trage în gazdă la babă, o ia cam pe departe și-i spune ca să-i aducă deseară pe nevasta lui Stan din satul cutare la dânsul.

Baba, când aude asta, pune mâna la gură, clatină din cap și zice:

— Doamne, om bun, cum crezi d-ta că aș face eu una ca asta, mai ales că femeea are bărbat bun, frumos și bogat, și nu-i de-acele de care gândești d-ta?

Atunci Ipate scoate plosca dela oblânc, dă babei vre-o câte-va gături de rachiu și apoi îi mai întinde și o pungă țoșcă de bani, zicând:

— Mătușă, de mi-i face acest bine, atunci să știi că ai să ai și mai mult de la mine. Fii bine încredințată că n'are să ne știe nici pământul.

Baba, deodată stă pe gânduri, parcă n'ar fi prea voit nici treaba s'o facă, dar nici punga s'o lase. În sfârșit mai șade ea pe gânduri, cât șade, apoi ia punga și zice:

— Om bun, mânca-te-ar puricii să te mănânce!.. Eu știu ce vrea să zică durerea de inimă, bate-o pârdaľnica s'o bată!.. Nu știu, zău, cum a sta și asta, îmi plesnește obrazul de rușine când gândesc, cum am să mă înfățoșez înaintea femeii celea, cu vorbe de acestea..., mă duc și eu într'un noroc să vedem, și de-oiu putea face ceva, bine de bine; iară de nu, mi-i crede și d-ta, că știi cum se fac de greu trebile acestea și rar le scoatem în capăt.

— Crede și d-ta mătușă, că de-i face pe treabă n'are să-ți fie de geaba.

Atunci baba zice:

— Să vedem; întrebarea n'are greș. Mai știi de unde sare epurele? Mai ales că bărbatu-său nu este aici.

Apoi, cam înspre sară lasă pe drumeț singur în casă, și se duce alătura la nuntă, și cum ajunge, trage pe nevasta lui Ipate de-o-parte, îi spune codocșca câte și mai multe, ș'o face pe femeie să se alunece cu mîntea!

— Mătușă, zice nevasta, d'apoi oare cum om face noi, ca să fie mai bine?

— Acesta nu-i vr'un lucru pân'pe-acolo, copilă hăi, zise baba. Ia, du-'e în casă, trezește-ți copilul din somn și el atunci are să înceapă a plânge; pe urmă pișcă-l tot câte-oleacă și el are să înceapă

Și până sar oamenii casa se făcuse serm.

— Ei stăpâne, minciuni ți-am spus eu...

a țipa. Și atunci tată-tău, cum îi el supărăcios, are să zică de la o vreme să iei băietul și să-l dai — ia, încolo la baba cea de-alături. Tu, cum îi auzi asta, să iei băietul cu albie cu tot și să vii cu dânsul la mine. Ș'apoi atunci...

Femeea lui Ipate ascultă de babă, face cum i-a zis ea și pe înserate și vine la dânsa cu copilul în brațe; și cum intră în casă, începe a se chicoti și a spune de la nuntă multe și mărunte, fără să cunoască pe bărbatu-său.

Atunci Ipate le dă de băut, până le ametește pe amândouă, apoi își fură copilul din covățică, după cum îl învățase Chirică și fuge cu dânsul acasă. Chirică, cum îl vede viind, îi iese înaintea de pe la poartă, și zice:

— Ei, stăpâne, minciuni ți-am spus eu, ori ba?

— Ba nu, măi Chirică; acum văd eu ce poate femeea. De acum nu mai trăiesc nici un ceas cu dânsa; am s'o dau dracului de pomană, soiu rău ce este ea!

— Ba nu, stăpâne, să nu faci una ca asta, că femeea d-tale e una dintre cele mai bune femei. Da știu eu cine-i de vină aici. Las'o întâi să vie acasă, să-i scoatem costița aceea, care ți-am spus eu și atunci îi vedea d-ta, ce lucru de femeie are să iasă dintr'însa.

Acum să ne întorcem iar din urmă.

Femeea lui Ipate și cu baba, când se trezesc din amețeală, nici tu drumeț, nici tu copil, nici tu nimica. Atunci odată încep ele a se boci înădușit și a se bate cu pumnii peste cap, însă fără nici un folos! Mai iscodește ea pe ici, pe colea, să vadă n'a putea afla ceva despre copil, dar copilul parcă intrase în pământ.

— Ei, ei! Acu-i acu. Vai de mine, nevastă-hăi,

zise baba; ce păcat mi-am găsit cu tine! dracul știe ce să fac?

Și cum sta baba împietrită, dracu îi și dă în gând una:

— Nevastă-hăi! alta nu-i de făcut, de cât să înșomoltăcim motanul ista al meu cu niște petece, să-l punem în albiuță și apoi să dăm foc casei pe dinnăuntru, iar noi să eșim afară. Și când s'a aprinde mai tare, noi să începem a ne boci în gura mare și a striga: foc! foc! și pân'or sări oamenii de la nuntă, până nu știu ce, casa are să se topească. Și când or găsi motanul scrum, au să creadă că era copilul, și poate s'o tămăduim.

— Că bine zici d-ta, mătușă; asta s'o facem.

— S'o facem, s'o facem. Dar eu ce fac tocmai acum la bătrânețe, fără leac de adăpost!

— Nu te îngrija de asta, mătușe dragă, că am să te iau cu mine și-i trăi pe lângă noi, ca banul cel bun. Bărbatu-meu e cum îi pânea cea bună și te-om avea curat ca pe-o mamă.

Atunci baba se înduplică, căci n'are încotro; dau ele foc casei, și până când sar oamenii, până nu știu ce, și casă și motan și tot se făcuse scrum. Iară ele plâneau de uduu pământul, zicând:

— Vai de noi și de noi! copilașul nostru, cum a ars!

Oamenii, văzându-le zbuciumându-se așa, au început care dincotro să le mângâie. Și a doua zi tatăl femeii lui Ipate trimete pe un argat al său cu carul cu boi să ducă și pe baba și pe fiică-sa la bărbatu-său acasă, arătându-se cu mare părere de rău pentru astă cumplită nenorocire. Pe drum femeea lui Ipate zice babei:

— Mătușică, vără-te ici în sacul acesta și când vom ajunge acasă întâi am să spun bărbatu-meu, că aici sânt niște buci de la mămucia, pentru făcut

saci. Și aceasta numai până s'a duce un ticălos de argat pe care-l avem, că chiar azi i se împlinesște.

Baba ascultă și se vără în sac. Și cum ajung acasă și trag carul în ogradă, nevasta lui Ipate lasă toate cele în car și se duce de-adreptul în casă plângând, să găsească pe bărbatu-său și să-i spună cele întâmplate. Însă când colo, nici Ipate, nici Chirică nu erau acasă. Atunci femeea lui Ipate, și cu argatul tătâne-său, tăbârcesc sacul, cum pot, îl pun într'o căsoaie, pe cuptior, după horn, și apoi ea dă drumul argatului să se ducă înapoi. Și cum pornește acesta, Ipate și pică în loc. Femeea lui cum vede, începe a boci și a zice:

— Vai de mine și de mine, bărbate, ce-am pățit. Copilașul nostru nu mai este!

Și-i spune toată întâmplarea după cum se înțelese cu baba. Ipate atunci îi zice:

— Lasă, măi femeie, că de-om trăi vom fi noi harnici să mai facem copii. Dă, cu cine să te sfădești! Pe semne așa a fost să fie de la Dumnezeu!

Și cum vorbeau ei, numai iacă intră și Chirică pe ușă, cu un ciocan, c'o daltă și c'o păreche de clește în mână. Femeea lui Ipate, cum îl vede, începe a i se tângui și lui. Dar Chirică, după ce-o ascultă, zice:

— O crezi, stăpâne, ce spune? Nu te mai uita în gura ei. Ia mai bine s'o cinătuim. Pune-o jos și să-i scoatem costița ceea.

Atunci Ipate odată mi țî-o și înșfacă de cozi, o trânteste la pământ și-o ține bine. Iară Chirică începe a-i numără coastele din stânga, zicând: una, două, trei; și când la a patra, pune daltă, trânteste cu ciocanul, o apucă cu clestele ș'o dă afară. Apoi așează pielea la loc, pune el ce pune la rană, și pe loc se tîmăduiește. După aceasta zice:

— Stăpâne, ia, deacum ai femeie cum se cade; numai s'o cam ții din frâu și să-i râtezi unghiile

din când în când, ca nu cum-va să-ți pună coarne. Ș'odată se duce Chirică la casa de alături și aduce copilul. Femeea lui Ipate, când a mai văzut și asta, numai i s'a încleștat gura și a înghețat de frică.

Atunci Chirică sărută mâna lui Ipate, și zice:

— Ei, stăpâne, iaca chiar azi mi s'au împlinit anii de slujbă. Rămâi de-acuma sănătos, că eu mă duc de unde-am venit. Dar să știi dela mine și să spui și altora, că te-a slujit un drac trei ani de zile, numai pentru un boț de mămăligă de pe teșetura din pădure și pentru un putregaiu de căpătăiu ce-mi trebuiește sub talpa iadului.

Și atunci odată și înșfacă Chirică sacul cel de după horn cu babă cu tot și se face nevăzut. Femeea lui Ipate începe atunci a țipă grozav și a zice:

— Aleargă după dânsul, bărbate, și nu-l lăsa! Câlții dela mămuca mi i-a luat... din ce să mai facem noi saci?

Ipate însă nu avea acum grijile acestea, el era mîhnit pentru pierderea lui Chirică, care era bunătate de băiet și nu știa unde l-ar găsi, ca să-i mulțumească pentru atâtea binefaceri ce primise dela dânsul.

Dar Chirică era acum tocmai în iad și se desfăta în sânul lui Scaraoschi, iară codoșca de babă gemea sub talpa iadului și numai motanul ei cel din ceea lume îi plîngea de milă, pentru că l-a cocolit așa de bine.

Și iaca așa, oameni buni, s'a izbăvit Ipate și de dracul și de babă, trăind în pace cu nevasta și cu copiii săi. Și după aceea, când îi spunea cumva cineva câte ceva depe undeva, care era cam așa și nu așa, Ipate flutura din cap și zicea:

— Ia, păziți-vă mai bine treaba și nu-mi tot spuneți cai verzi pe păreți, că eu sunt Stan Pățitul!

— S F Â R Ș I T —

Chirică înșfacă sacul cu babă cu tot și se face nevăzut...

POVESTEA UNUI OM LENEȘ

de ION CREANGĂ

(Reproducerea ilustrațiilor oprită).

Desene de A. MURNU.

ică eră odată într'un sat un om grozav de leneș; de leneș ce eră, nici îmbucătura din gură nu și-o mes-tecă. Și satul văzând că a-cest om nu se dă la muncă nici în ruptul capului, hotărî să-l spânzure pentru a nu mai da pildă de lenevie și altora. Și așa se aleg vreo doi oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într'un car cu boi, ca pe un butuc nesimțitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare.

Așa eră pe vremea aceea.

Pe drum se întâlnesc ei cu o trăsură în care eră o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om, care semănă a fi bolnav, întrebă cu milă pe cei doi țărani zicând:

— Oameni buni! Se vede că omul cel din car e bolnav, sârmanul, și-l duceți la vr'o doftoroaie, undeva să se caute.

— Ba nu, cucoană, răspunse unul dintre țărani: să ierte cinstita față dumnevoastră, dar aista e un leneș, care nu credem, să mai fi având păreche în lume; și-l ducem la spânzurătoare ca să curățim satul de un trândav.

— Alei! oameni buni, zise cucoana, înfiorându-se: păcat sârmanul, ca să moară ca un câine fără de lege! Mai bine duceți-l la mine; iacă-tă

curtea, pe costișea ceea. Eu am acolo un hambar plin cu posmagi: ia așa pentru împrejurări grele, Doamne ferește! — A mânca la posmagi, și a trăi și el pe lângă casa mea, că doar știu că nu m'a mai perde Dumnezeu pentru o bucăciță de pâine. Dă, sântem datori a ne ajuta unii pe alții.

— Ia-auzi mă leneșule, ce spune cucoana; că te-a pune la coteț într'un hambar cu posmagi, zise unul dintre săteni. Iaca peste ce noroc ai dat, bată-te întunericul să te bată, urâciunea oamenilor! Sai degrabă din car și mulțamește cucoanei că te-a scăpat dela moarte, și ai dat peste belșug, luându-te sub aripa dumisale. Noi gândeam să-ți dăm sopen și frânghie. Iar cucoana cu bunătatea dumisale, îți dă adăpost și posmagi; să tot trăiești, să nu mai mori! Să-și pue cineva obrazul pentru unul ca tine și să te hrănească ca pe un trântor, mare minune-i și asta! dar tot de noroc să se plângă cineva. Bine a mai zis cine a zis că: «Boii ară și caili mănâncă.» Hai, dă răspuns cucoanei, ori așa, ori așa, că n'are vreme de stat la vorbă cu noi.

— Dar mueți-s posmagii, zise atunci leneșul! jumătate de gură, fără să se cârmească din loc.

— Ce-a zis? Întrebă cucoana pe săteni.

— Ce să zică, milostivă cucoană, răspunde unul, ia, întreabă, că mueți-s posmagii?

— Vai de mine și de mine, zise cucoana cu

...și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într'un car cu boi...

— Mai bine duceți-l la mine ; iacă-tă curtea, pe costișea ceea.

mirare ; încă asta n'am auzit ! Da el nu poate să și-i moaie ?

— Auzi, măi leneșule ; te prinzi să moi posmagii singur, ori ba ?

— Ba, răspuse leneșul. Trageți mai bine tot înainte : ce mai atâta grijă, pentru astă pustie de gură !

Atunci unul dintre săteni zise cucoanei :

— Bunătatea dumnevoastră, milostivă cucoană, dar degeaba mai voiți a strică orzul pe găște. Vedeti bine, că nu-l ducem noi la spânzurătoare numai așa de flori de cuc, să-i luăm năravul. Cum chitiți ? Un sat întreg n'ar fi pus oare mână dela mână, ca să poată face dintr'ânsul ceva ? Dar ai pe cine ajuta ?

Doar lenea-i împărăteasă mare, ce-ți bați capul ! Cucoana atunci, cu toată bună-voința ce avea, se lehametește și de bine-facere și de tot, zicând :

— Oameni buni, faceți dar cum v'a lumina Dumnezeu !

Iar sătenii duc pe leneș la locul cuvenit, și-i fac felul. Și iaca așa a scăpat și leneșul acela de săteni și sătenii aceia de dânsul.

Mai poftescă de-acum și alți leneși în satul acela dacă le dă mâna și-i ține cureaua.

Ș'am încălecat pe-o șea, și v'am spus povestea așa.

— S F Ă R Ș I T . —

...Și satul văzând că acest om nu se dă la muncă...

O LĂMURIRE

« MĂRGĂRITARE »

este titlul noiei publicațiuni ce o prezint marelui public, care apare de două ori pe lună.

Succesul neașteptat ce-l are revista « Lumea Copiilor » care umple un mare gol în literatura copiilor și a tineretului, m'a îndemnat să întreprind această publicație menită culturii adulților.

Fiecare din « MĂRGĂRITARE, » cum arată numărul de față, atât prin forma exterioară cât și prin bucățile ce va cuprinde, alese numai din autorii cei mai distinși ai neamului nostru, și ilustrate de pictorul A. Murnu, singurul nostru ilustrator de seamă, va fi un deliciu al ochiului și sufletului românesc.

Mașinile cele mai perfecționate ale tipografiei proprii instalate în strada Câmpineanu No. 40 din București, garantează apariția cea mai desăvârșită și-i asigură cel mai strălucit succes tehnic.

Cu toate greutatețile tehnice materiale ce întâmpină astăzi tiparul, publicația aceasta se vinde cu modestul preț de lei 5. — (cinci) exemplarul și este depusă spre vânzare la toți librării, chioșcurile și vânzătorii de ziare din țară.

Toți iubitorii de țară și cultură românească au datoria de-a răspândi acest organ menit a da publicului tot ce literatura noastră are mai frumos și mai înălțător.

G. FILIP, editor

Editorul Revistei « Lumea Copiilor »

